NAGYKÁTA

Magyar Irodalmi Hírlevél

Eötvös Károly (1842-1916): A világ legszebb vidéke

A spanyolnátha és Kaffka Margit

Kaffka Margit - Nem hiszek

MAGYARSÁG EREDETE

Mikszáth Kálmán Fekete városai – Kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban

Márai Sándor emlékére rendeznek konferenciát Szombathelyen

Faludy György: Október 6. (részlet)

KURULTAJ

AZ ŐSHAZA HÍRNÖKE: Hollósi György András verse

A Szilágyi-gyűjtemény

Párbeszéd a fönséges fejedelem s Magyarország híres-nevezetes királya Mátyás dicső tulajdonai és viselt dolgairól

Rózsa Sándor a szabadságharc csatáiban

2010 október **negyvennyolcadik megjelenés**

Eötvös Károly (1842-1916): A világ legszebb vidéke

A Lesence völgye - Szent György hegye - Szigliget pusztulása - Deák Ferenc az ifjú női test szépségéről - A csárdák és azok látogatói - A kutyafarki korcsmáros nem ád enni - Éjjeli tanyánk a mező

Jó délesti idő volt már, mikor a szentmihályhegyi juhász elvégezte a maga meséit. Ajánlottuk isten oltalmába, s megindultunk Szigliget felé.

Mikor Meszes-Györök irányába értünk, ahol az út északra fordul: a nap már nyugodni készült. Sugarait még teljes erővel ontá az előttünk elterülő tájra, de a sugarak már sárgulni és piroslani kezdtek. S a pirosló sugarak fényénél felnyílt előttem egy tájkép, amelyhez hasonlót még lángész nem alkotott. De nem is álmodott.

A szigligeti öböl mosolyog előttem. Legnagyobb öble a Balatonnak. Badacsony félszigetként dől rá a Balatonra. Napkelet felé, ahol megálltam a meszes-györöki fokon, egy helyütt Badacsony zárja el a messzelátást. Bal felől nyúlik be a szigligeti öböl messze mélyen, fél mérföldnyi távolságra.

Az öbölre völgy nyílik. A Lesence és Tapolca patakok völgye. Amaz az öböl közepén, emez Szigliget mellett ömleszti malomhajtó, dalteremtő vizeit a Balatonba. Mögöttem egy fekete hegylánc, föl egyenesen észak felé, Sümeg felé, az uzsai völgy felé. Ez a Feketehegy és Sárkányerdő. Oldala tele falvakkal, a falvak közt csárdák, puszták, tanyaépületek, malmok fehérlenek. E hegylánc a Lesence-völgy és szigligeti öböl napnyugati oldala. Fönt északon a Haláp hegye zárja el a látást. A föld alatti örök tüzek alkották meg ezt a hegyet is. E hegy is kúp, mint testvérei, mintha ez is egyedül állana a síkon. De csúcsa egyenesre van lemetszve, mintha isten keze ollóval nyeste volna egyenesre. Több testvére nincs ezen a vidéken. Egyetlen ikertestvére messze szakadt tőle, a Kemenesaljára. Ez a Ság hegye, de ide most nem látszik.

A Lesence-völgynek és szigligeti öbölnek nyugati oldala leírhatatlan. Száz költőnek száz dala se tudja szépségeit elszámlálni. Hacsak festő és szobrász nem jön segítségére. És még az se elég. Lélek kell ide, mely érezni tud és rajongani, s minden ízében magyar.

Ott áll Szent György hegye. Néma méltósággal, fenséges nyugalommal. Ez is kúp. Ez is tűzhányó volt millió év előtt. Hatalmas vállain duzzadnak az izmok. Minden izomduzzadás óriási sziklagombolyag. Az egész hegy mégis kerek, valami csodálatos szerszámmal simára, gömbölyűre faragta az alkotás. Nem is hegy ez, hanem domormű. Két élő testvére van. Az egyik itt előttem, a Badacsony, a másik fönt Veszprém megye nyugati síkján a Somlyó. A három testvér közül melyik a legszebb, ki tudná azt megmondani?

Szent György hegyén kisded falvak. Valamennyinek idelátszik tornya, minden toronynak hozzám búg el esti harangszava. Harminchat falunak harangszavát hozza el hozzám a mély csöndben a lengedező keleti szellő. Áhítat, fohász, imádság lepi meg a lelket. A lány szerelmének dala is gyönyör. Hozzám isten szerelmének dala zeng a harangok szavában. Ahol állok: Szent György hegye elzárja előlem Csobánc várának és Hegyesd várának omladékait, de a harangok szavában s a nyugvó nap visszavert fényében én azokat is érzem.

Előttem Szigliget erdős csúcsai. Kisded csúcsok. De egyik fölött ott áll a régi vár romja, tört falak, omló tornyok, záratlan folyosók tömkelege. Úgy áll ott a várrom, mint öreg király fején korhadt koronája. Ajtónak, ablaknak nyílásán áttör a nap fénye, s az a fény a távolból mintha drágaköve volna a koronának.

Hejh, Szigliget omló vára, te sok kötelességet mulasztottál! A török téged nem bántott, a németet te nem bántottad. Nemzetünk nagy harcaiban nincs szereped. Pedig uradnak Zalában és Somogyban kétszáznyolc városa és faluja volt, de te azért békén éltél mindenkivel. A nemzet nagyjainak ott kell lenniök a nemzet minden küzdelmében. Csatát, börtönt, hóhérpallost nem szabad kerülniök. De nem szabad a békés idők áldozatát se. Mit nyertél nyugalmaddal, gyávaságoddal, bölcsességeddel, Szigliget vára? Kétszázhuszonhat év előtt rád szállott az istenek haragja, s villámai szétszórták büszke tornyaidat. Urad is elmúlt nyomtalan. Fiága kihalt, leányágai elszéledtek, elszegényedtek, magad romvár: idegen kézre kerültél, s az egykor hatalmas Lengyeltóthy nemzetségnek se híre, se hamva. A múltban se volt, míg élt - hogy lehetne most, amikor már rég porrá vált!

Szigliget mögött a gulácsi és tóti hegycsúcsokon rezeg még az esti napsugár. Puszták, kopárak, legelőnek is sományak, se szőlő, se erdő, se hajlék oldalukon. De alkatuk csodálatos; egészen olyan, mint az egyiptomi piramisé. Kotlóstyúk mellett csirkéi: úgy állnak az öreg Badacsony mellett ez ifjú sziklakúpok.

Fönt a magasban északkelet felé a veszprémi Bakony sötét erdős ormai zárják be a messzelátás határait. De Badacsony mellett továbbsiklik szemünk, s eljut Tihanynak kék vonaláig, s keletről és délről Somogy megye száz falutornya fordítja felénk mosolygó fehér arcát. A boglári és fonyódi halmokon egy pillanatig se tud megállni többé tekintetünk. Mit keressünk ott ezentúl, ha már előttünk áll Badacsony vidékének tündérországa?

Sohasem felejtem el azt a pillanatot, amikor én ezt a tündérországot először megláttam. A györöki majornál még csak a Balaton ezüstös arca állt előttem. A majorbeli kutyák ránk estek, s duhajkodó ugatással ijesztgettek. Elkísértek majd egy dűlőföldnyire. Kőhajigálással ingereltem őket, hogy minél tovább kísérjenek. Sejtelmem se volt arról, minő szépségek tárulnak elém. Alig vettem észre az útnak északra hajlását. Egyszerre előrenézek, s egész végtelenségében előttem áll a csodálatos szépségek gyűjteménye.

Mi ez?

Megálltam, mintha lábam gyökeret vert volna. Valami önkénytelen kiáltás jött ajakamra. Azután néztem, néztem, mereven néztem. Lelkemet bámulás, gyönyör, ihlet, kimondhatatlan érzés ragadta el. Sohase álmodtam ilyen szépséget. Sohase láttam, sohase hallottam, sohase olvastam ehhez hasonló tüneményt.

Kúpok fénylő orommal, szőlőhegyek zölden ragyogva, erdők fekete foltjai, zöld mezők, arany vetések, száz falu, ezer hegyi hajlék, csárdák, malmok, útszéli sorfák, patakok, csatornák, magas bércek, fehér házak, korhadt és mégis fényes várromok, Szentgyörgynek és Badacsonynak komoly fensége, s az a Balaton mintha rám nevetne, s az a nádas mintha nekem súgna-búgna, s a látásnak messze határán égnek, földnek, Bakonynak, Tihanynak, tengervíznek édes ölelkezése, bizalmas összehajlása, s mindez egymást kerülve, váltogatva, kergetve, egymással összejátszva s a hátam mögött nyugvó nap arany sugarával ragyogón fölékesítve: íme, ez a kép rohanta meg lelkemet. A jelennek minden élettünete, sok százados múltnak minden árnya, természetnek ősalkotásai, emberkéznek apró szép dolgai együtt, egymás mellett. Van-e még ily ragyogó foltja több a kerek világnak?

Nincs !

Én tudom, hogy nincs. Mi ehhez a Rajna partjainak szépségtárháza? Mi ehhez Nápoly környéke? Ha a nagy nemzetek közül valaki ilyen vidéket fölfedezett volna: millió meg millió kép volna arról forgalomban még Budapesten is.

Nekem talán nem is hiszi el a világ, talán rajongásnak, talán magyar vérmességnek tulajdonítja véleményemet. Majd megmutatja a jövő. Az a meszes-györöki fok, ahol engem megállított az ámulat, egykor s talán nemsokára a világ összes mívelt ifjainak s hölgyeinek gyülekezőpontja lesz. Csak fedezzék föl egyszer. Tisztítsátok ki Meszes-Györöknél a Balaton partját, söpörjetek el a parti vízből nádat, követ: ez lesz a Balatonnak legelső fürdőtelepe.

De miből áll hát a tájnak szépsége, melyért rajongani lehet, s mellyel a mívelt agynak és nemes szívnek betelni nem lehet?

Festett kép, faragott szobor, merészen emelt épület ezekben kell keresni a tájnak szépségeit. Egyenes és görbe vonalak, méret, arány, tömeg, tömérdekség, színek változata s mindezek összhangja: ím, az alakítóművészet alkotásának anyaga.

Egykor félszázad előtt a balatonfüredi fürdőigazgatónak ifjú és csodálatosan szép felesége megőrült, nem is gyógyult meg sohasem. Egyik napon kiment a parkba, zavart elmével levetkőzött meztelenre, s kiment a tarlóra sétálni, őrjöngeni. Harmatos gyönge lábait véresre marta a kavics és torzsa. Szobrász és festő álmainak felelt meg testének alaki szépsége.

Sokan nézték a tarlón. Én is. Mindenki elbámult az alak tökéletességének ragyogásán. Előkelő társasággal maga Deák Ferenc is látta, s még ő utasította a lövölde szolgáit, vigyenek hozzá leplet, takarják le, s kísérjék haza. Ő küldött rögtön orvosért is.

Eleven társalgás fejlődött ki rögtön afölött Deák társaságában, vajon a női test alaki szépségének titkai miben állanak? A vonalak alakulásában nem. Hiszen a festő és szobrász tökéletesebben tud alakítani, s művének hatása meg se közelíti az eleven női test hatását. A színben sincs a hatás titka. Bár a bőrnek fénylését visszaadni, vásznon előállítani nem lehet, de azért a festő a legtökéletesebb testszínekkel diadalmasan birkózik.

- Az eleven női test meleg. - Ezt mondta az egyik.

- Illatos. - Ezt mondta a másik.

- Mozog. - Ezt mondta a harmadik.

Deák Ferenc pedig ezt mondta:

- Igazatok van. A plasztika annál tökéletesebb, annál szebb, hatása ránk annál nagyobb, minél több gondolatot, eszmét és érzelmet tud bennünk gerjeszteni. Az eleven test sokkal többet tud, mint a művész alkotása. Egy fiatal szép női arcnak mosolygását se festő, se szobrász híven nem tudja ábrázolni. Csak egy megkövesült mosoly készül ecsetje vagy vésője által. A mosolyban pedig az a különösen ható szépség, hogy az arcnak, szemnek, szájnak vonásai egy pillanatig se állnak mereven, hanem összhangzón örökké mozognak. Erre csak az élő alak képes.

E magyarázat jut mindig eszembe, valahányszor Badacsonyra gondolok.

Ez a vidék élő alak. Vize, napfénye, viharja, lakóinak járása-kelése, patakjainak mozgása, tele, nyara, virága, illata, madarai, éjjele, nappala s örökké változó színpompája egy szempillantásig se hagyják mozgás nélkül, elevenség nélkül. S eszmét, gondolatot és érzelmet nemcsak ezek szülnek. Hanem hegyeinek váromladékai. Ez omladékok magasságából ezer magyar esztendőnek, száz nagy családnak, ezer szerelemnek és balsorsnak s egész nemzetünk történetének élő képe tekint le ránk. Ezt a gazdagságot nem nyújtja a legszebb női alak se. Mert az ifjú szép női testnél senkinek se jut eszébe arra gondolni, milyen volt ennek az öreganyja, vagy milyen lesz ez öreganya korában. Ezért szebb a hegyes-völgyes, tavas és folyamos tájkép, mint az alföld vagy a kiskunsági homok. Ez is szép. Én is szeretem. Petőfi lánglelke csodává tette ennek szépségeit. Hejh, de mégiscsak más Badacsony és Szigliget környéke!

Költő és festő keresheti szerencséjét e táj szépségein. Zenész, szobrász és építő soha. Sokkal kisebb méretekben kell e három művészetnek dolgozni, semmint azokba e csodálatos táj varázsát beleilleszthetné. Még a festő is csak egyes részecskékkel tud megbírni.

Ligethy ismerte e tájat. Néhány gyönyörű képe van is róla. Újabb festőink nagy tájak nagyarányú szépségei iránt nem éreznek rajongást. Úgy látszik, más nemzetnél is így áll a dolog.

Okát nem ismerem. Nem is keresem.

Rég Tátika vára mögött volt már a nap, mikor én rajongásomból, álmaimból, káprázatomból felocsúdtam. Ibolyaszínű árnyék volt már a völgyekben, csak a magas bérckúpokon égett még a napsugár. De én gyors lépésre biztattam útitársamat, hogy ha későcskén is, még Szigligetre érjünk. Semmi se lett belőle.

Nem a távolság miatt. Tíz-tizenkét kilométer nem a világ. Hanem az éhség és fáradtság miatt. Mire a Kutyafarka csárdához értünk, olyan éhes és fáradt voltam, mint a farkas.

Ez a csárda az öböl északnyugati sarkánál van, közel Edericshez. Az út itt háromfelé ágazik. Az egyik, amelyen mi jöttünk. A másik fölmegy északnak, egyenesen Tapolca felé. A harmadik keletnek, Szigligetre. Ez utolsó egyenes, mint a nyíl; a végén a vár omladékai meredeznek az ég felé, mintha holtan fekvő óriás tartaná magasra csontkarjait.

A csárdának más neve is van, nemcsak Kutyafarka. A másik neve a földrajzban és a hivatalos iratokban szerepel. Én csak ezen a néven ismerem.

Megálltam a csárda előtt, s elnéztem Szigliget felé. Repültem volna oda, de lábaim mintha ólomból lettek volna. Fáradt voltam, Jó egyórányi időbe került volna Szigligetig gyalogolni. A nap már lenyugodott. A Sárkányerdő sötét árnyai már ráfeküdtek a csárdára, a völgyre, a suhogó nádasra, az öböl sík vizére. Öreg estelett volna, mire Szigligetre érünk. Kis faluban öreg estén senki sincs már ébren nyári munkaidő közepén. Éjjeli tanyára, ennivalóra alig tudtunk volna szert tenni. Itt kel-lett az éjszakát tölteni a csárdánál.

Bementünk a csárdába. Nádfedeles alacsony épület. Piszkos, sötét ivószoba. Ágynak, kényelemnek nyoma sincs. A korcsmáros zsidó. Nagy családdal van, s a konyhán túl csak egy lakószobájuk. Hol fogunk itt hálni?

Hát hiszen ezek a csárdák nem is azért épültek, hogy ezekben utasember éjjeli szállást kapjon.

A nyirádi erdő s a Dobos-rengeteg zárja el észak felől a látást. E két erdőben s ettől délre, a Lesence és Eger patakok völgyeiben egyik csárda a másikat érte hajdanán. A Kutyafarka, a Billege, az Ürgelyuk, a Sanyarú, a Kínlódi, a Netovább, a Dobos, a Tüskés, a Szegfű, a Kaparó, a Legényes, a Rostavető, a Három zsidó csárdák hol az útfélen, hol a faluvégen, hol az erdőszélen. Minden falunak, minden pusztának a maga csárdája. Minden csárdában zsidó korcsmáros, magyar szolgalegény. Vendégszobája egyiknek sincs.

De minek is?

Vásározó mesterember legföljebb napközben etet-itat a csárdában. Ott nem maradna éjszakára Dárius kincséért. Az éjszakát városban vagy nagyobb faluban tölti. Rossz híre van a vidéknek. A Dobos tele van kanásszal, juhásszal, szegénylegénnyel, tűzhely nélkül való járókelővel. A Sobri-világ elmúlt ugyan már, de az se nagyon régen. Sobri elmúlt, de száz ija-fija itt maradt. Ez se meg nem öregszik, se el nem múlik soha.

Ki jár a csárdába?

Kanász, juhász, szegénylegény. De nem azért megy oda, hogy aludjék ott. Ott ad-vesz, ott csereberél, ott csinál magának jó napot; ott kérdezősködik a rokon, koma, atyafi után; ha vásárra, ha búcsúra, ha temetésre vagy gyónásra megy: ott issza meg üveg borát. S ha leszámolnivalója van valakivel: ott békél, vagy ott zúzza be fejét, vagy ott töri kezét-lábát ellenségének. Ha pedig még egypár rossz cigány is akad: ott dalolgatja el szomorú vagy vidám dalát. Asszonyát, szeretőjét sohase viszi éjszakára a csárdába. Mit szólna hozzá a világ? Asszonynak, lánynak nem szabad az éjszakát kihúzni! Kanásznak, juhásznak, legénynek nem szabad a csárdában aludni. Alvásra az erdő való és a gunyhó. Életrevaló ember csak mulatni megy a csárdába.

Hát a jó nemesség?

Megyegyűlés, követválasztás, tisztújítás lesz holnap vagy holnapután. Két-három kocsira való nemesember összeverődik. Pipáz, vitatkozik, nagyot kiált, nagyot iszik. Tele van ugyan csutorája hatalmas jó borral, de azért megáll a csárdánál. Vagy bekiált, vagy be is tekint. Kocsija elállja az utat. Nemesember nem fél se vármegyétől, se szegénylegénytől. Őt nem meri bántani senki. Ő védi az ország jussát, s őt védi a maga jussa. Gyilkos, zsivány, haramia se mer belekötni. Nemesember fejét csak nemesembernek szabad beszaggatni. De annak aztán igazán szabad.

Megvannak-e még ezek a csárdák? Nem tudom, de nem hiszem. Talán tizedrésze sincs meg. Rég elmúlt egy nemzedék életkora, mikor ott jártam utoljára. Mikor saját vármegyémben osztottam az igazságot: akkor még sok bajom volt ezekkel a csárdákkal. A nyirádi és dobosi erdők odaülnek a veszprémi Bakonyra, s lopott birka, lopott disznó, véresre vert tarkó, hajléktalan ember nemigen ügyelt a vármegye határjeleire. Innen oda, onnan ide akadálytalan volt az erdőn és az éjszakán a közlekedés. Ma már bizonyára másként áll a világ ott is.

Úgy emlékszem, mintha Kohn lett volna 1855-ben a Kutyafarki kocsmáros neve.

- Kapunk-e valami jó ennivalót, kocsmáros?

- Ennivalót? Azt az egyet nem adhatok.

- Hogy lehet az?

- Péntek este van. Magam se eszem.

Valami istenes zsidó volt ez a Kohn. Vagy pedig nem volt, amit adjon, ennivalója. De az éhes gyomor péntek este dacára is lázongott.

- Csak lesz talán kenyere, bora?

Kohn ránézett Kohnnéra, Kohnné ránézett Kohnra. Sok vigasztalás rejlett ebben az összenézésben.

- Kenyeret talán tud adni a Répa.

Ez a Répa volt a szolgalegény. Szolga is, legény is, öregecske is. Ferkó volt a szent keresztségben kapott becsületes neve. Tehenet, disznót ő látott el; pénteken este és szombati napon ő volt a mindenes; ólat, állást, udvart, kocsiszínt ő tartott tisztán; szegénylegények titkaiban ő volt az izenethordó. Volt is a szegénylegények közt becsülete.

- Hol az a Répa?

Alig ejtettem ki a szót: jött be a Répa. Mintha tudta volna, hogy róla beszéltünk. Hozott magával fél kenyeret. Barna, jóízű, keményre sütött rozskenyeret. Adott hozzá sót-paprikát is. S egy hosszú, vastag nyakú osztrák üvegben egy icce bort.

Hitvány faggyúgyertya égett a szobában. Borszag, pipafüstszag, bagariacsizma-szag töltötte tele a szoba levegőjét. A hold arra Boglár felé már toronymagasságnyira állt a vizek fölött, arcáról már lemaradt a piros fösték, s ezüst fénnyel nézett be az ablakon. Jobb lesz odakint vacsorázni.

Sovány vacsora, de jólesett. Még Dús János társamnak is jólesett, aki pedig a meszes-györöki fokon, míg én a táj szépségein rajongtam, útra hozott minden kalbászunkat és zsemlénket megette. A szigligeti öböl ragyogásából ez a kalbász tetszett neki egyedül. De azért jóízűen falatozott most is a rozskenyérből.

Földön fekvő vadkörtefatörzsökön üldögéltünk az útparton. Azt kérdem Répától:

- Hol alszunk az éjjel?

- Ott a gyöpön, ni!

Az út túlsó oldalára mutatott, a Balaton felé. Óriási kaszáló terült el félkörben a nádasig, s a sarjú* is már bokán felül ért. Ott bizony puha fekvés esik, ha az embernek béka a szájába, fülemász a fülébe, hangya az orrába be nem költözik.

- Megesznek ott a szúnyogok, Répa.

- Valamit majd csak meghagynak az úrfiból holnapra is.

Ez valószínű. Csakhogy amit meghagynak, nem akarom, hogy holnap egyék meg. Ez a Répa egyébiránt okos és szellemes embernek látszott.

- Hová való kend, Répa?

- Alsó-Sáskán születtem, a Halápi-hegy tövében.

Mikor jóllaktunk, átmentünk az úton a gyöpre. A zöld pázsit volt az ágy, vakondtúrás a vánkos, csillagos ég a szobamennyezet. Tücsök a kapus, szúnyog a pincér, őszi bogár a szobalány. Július végén voltunk, az őszi bogár már szólt; édes, lágy, méla hangja ott dalolgatott körülöttünk. A legszebb furulyahang a világon, csakhogy icipici. Engem mindig elandalít esténként.

- Egy szűrt vagy lópokrócot nem adhatna alánk, Répa?

- Az is kerül.

Nem tudtam elaludni. A szúnyogok ellen kalapomat arcorvra kellett volna borítani, de a csillagos égről nem tudtam levenni szememet. Védelmezni kellett arcomat. Került az álom. A buja fűnek, üde pázsitnak lágy illata se tudott elszenderíteni. Ébren voltam, álmodoztam.

Répa Ferkó! Rágondoltam. Furcsa név és furcsa ember. Szegény, mint a templom egere. Ha szegény nem volna, nem szolgalegény volna. S nem itt volna a kutyafarki csárdában, erdők alján, nádasok szélén, szegény zsidó szolgálatában. De jó ember, jó szívvel, jó lélekkel. Milyen szívesen adott kenyeret is, pokrócot is, jó tanácsot is. Baja sincs a világgal. Hiszen vidám lélek, bizonyítja beszéde, gondolkozása. Okos is, mert keveset beszél, csak arról szól, amiről megkérdik, s arról is csak annyit, amennyi szükséges. Nem is panaszkodik, nem is dicsekedik.

(Forrás: http://mek.niif.hu/04900/04924/html/balaton0027.html)

** Eötvös Károly a köznemesség egyik utolsó képviselője, liberális ellenzéki politikus, híres jogász és vezércikkíró, a tiszaeszlári perben (1883) ő vállalta a gyilkossággal vádoltak védelmét. Későn, a századforduló táján kezdett írni. Java novelláiban saját élményeit rögzíti, vagy a szabadságharc emlékeit tartja számon. Legszebb könyveit a Dunántúl tájairól írta (Utazás a Balaton körül 1900, A Bakony), a táj szépségei mellett a kort is megszólaltatva. Enyhe kritikáját többnyire finom tréfákba fogta, ízes, részletező írásaiban kísért az "extra Hungariam non est vita" szemlélet". Krúdy Gyula szavával: "mustármagnyi valósághoz" hozzákerekített gy "zsinóros táblabírós mesét." Műveiből 1952-ben jelent meg egy válogatás (Megakad a vármegye).*

A spanyolnátha és Kaffka Margit

130 éve, 1880 június tizedéken születik Kaffka Margit. Halála kilencvenedik évfordulója 2008. december elsején volt, remélhettük, minthogy Nyugat-évforduló a 2008. eszendő, tele pénzzel, mosolygó irodalmárokkal a Nyugat év, tartalékolnak néhány használható ötletet Kaffka Margitra. De nem jutott se pénz, sem ötlet. Kaffka Margit alszik tovább.

A *Színek és évek* első, valójában egyetlen regénye, amit azóta is kézbe veszek. A főhősnő (Magda) kiszolgáltatottságán, kínjain, életén keresztül megértettem valamit a nőből, amit talán hasznosabb lett volna nem érteni. Bizonyíték persze semmi. Ha csak az nem, legalább százötven olyan férfiismerősöm van, akinek gőze nincs, mi fán terem Kaffka Margit, mi fán a feminizmus, a *Színek és évek*, viszont amikor hülye az asszony (*az asszonyok időről időre ráhülyülnek eredeti hülyeségükre*), úgy veri képen, hogy annak nincs párja, ahogyan soha eszembe nem jutna. És ha jutna is, mi van. Nőt nem verünk. Nem élünk a középkorban. Kaffka Margit miatt állunk meg huszon-harminc valahány éve Erdélyből hazatartva Nagykárolyban, megnézzük a szülőházát. Az épületbelsőre nem emlékszem, olyan sötét, mint az alagút (Ceausescu-éra kora), csak a nénire, aki önjelöltként idegenvezet bennünket. Ekkor tudom meg, hogy (a bibliás) Károli Gáspár is, Jászi Oszkár is a faluszerű kisváros szülötte.

Kaffka Margit gyerekkora kifejezetten szerencsétlen. De ha jobban megnézzük, élete sem sikertörténet. Következzen rövid életéről rövid összefoglaló: hatéves, amikor főügyész apja meghal, betesz a család anyagi helyzetének, ettől kezdve mindenütt ösztöndíjasként tanul (pl. a szatmári irgalmasnővérek zárdájában, innen való a *Hangyaboly* élményanyaga, a regényből Fábri Zoltán forgat *mellé*, állítása szerint 1968-as prágai politikai parabolafilmet, amely állításnak ellentmond, hogy Illés Endre a forgatókönyv írója).

1898-tól tanítónő, 1902-től polgári iskolai tanár, Miskolcon tanít (*innen származik, Kaffkára visszautalva Vass Tibor Spanyolnátha nevű netes irodalmi folyóirata*) 1905-ben rosszul választ embert (*hogy mit művelnek ketten együtt a pszichében, az érzékeny nő és az ő rossz választása a Színek és években végigkövethető*) nevezetesen Frőlich Brunó erdőmérnököt. 1906-ban fia születik.

1907-ben gyerekestül meglép Budapestre.

1910-ben válik, és megtanulja, erdőmérnököt ne. De azért "gyöngéd barátságban maradnak", mondja Tersánszky a Nyugatban megjelent nagy visszaemlékezésében.

1914-ben jön össze Bauer Ervin orvossal, (*Balázs Bauer Béla öccse, a sógor, aki a belső Nyugat-garnitúrához tartozik, beviszi a folyóirathoz*), augusztusban házasság. 1916 elején nyugdíjba vonul (*1902-től 14 évet tanít; ezt tudja meg az asszony, aki idén tölti a 35. tanévet, és még mindig hátra hat, vagy ki tudja, mennyi*).

1918-ban a Vörösmarty Akadémia tagjai sorába választják.

November 26-án influenza tüneteivel kórházba kerül beteg fiával együtt, még nincs gyógyszer. December 1-jén meghal, másnap a fia is.

Harmincnyolc éves. Ha innen nézzük, fiatal prózaíró. Előtte a nagy művek. Egy évvel fiatalabb halálakor, mint Hašek. Végül még rövid Tersánszky, mert azt mondja, amit gondolok: *"De sokkal emlékezetesebb maradt az, amikor Kaffka Margit halála hírét vettem. Fogságban voltam. Rosszul voltam. Úgy tetszett, elevenen, részletekben fogok meghalni és ezt végig fogom nézni. [...]*

Akkor kaptam egy levelet Pestről, amiben egyszerre értesítettek gondolom Ady Endre, Fémes Beck Vilmos és Kaffka Margit haláláról. Stílszerű volt igazán. Tömeges halál. Meghalt Vilkó, és meghalt Kaffka Margit és a kisfia is vele együtt. [...] Záradékul okvetlen meg kell jegyeznem erről a nagy íróról, hogy ő is egyike volt azoknak, akiket ha kevéssé kényeztetett el az életük, a halál sem kegyesebb hozzájuk, miután Kaffka Margit távolról sem foglalja el ma igazán örvendetesen burjánzó irodalmunkban azt a helyet, ami őt megilletné. A legnagyobb magyar írónő helyét és minőségét."

Igen. Valóban nem került helyére. Csakhogy mindhárom regény mindhárom hősnője a férfivilág áldozata. Nem titkolja. Amit a kánonteremtő erők nehezen nyelnek le halott írónőtől is.

Onagy Zoltán *Irodalmi Jelen*

Kaffka Margit - Nem hiszek

Egy fáradt pille ringott haldokolva
tarlott gallyon, barnás levél alatt.
Sápadt falombok halovány árnyéka
remegve űzött őszi sugarat.

Nagyon szomorú mese volt az élet.
A fán már útrakészült száz madár.
És mind nekem csacsogta búcsúzóra,
hogy a nyaram sohsem jön vissza már.

Bealkonyúlt keserves sóhajomra,
és csillagkönnyel lett tele az ég.
Azon az éjen álmok látogattak
oly teli fénnyel, mint tán soha még.

Olyan kicsike, szűk volt a szobácskám,
mégis egész tündérország befért.
És álmodtam merész, nagy boldogságrul,
álmodtam nagy, boldogságos mesét.

Álmodtam én már sokszor égiszépet,
és mindig fájó szívvel ébredék.
Elég! Álmodni nem akarok többet,
se húnyt reményeket siratni még.

Tudom: jő majd a józan, szürke reggel,
és szomorú lesz. Csupa köd, hideg.
Jöhetne már maga a boldogság is,
annak se tudnék hinni. Nem hiszek.

MAGYARSÁG EREDETE

Hasonlatosan egy fához egy nemzet vagy kultúra sem tud kiegyensúlyozottan fejlődni, ha nincs kapcsolata gyökereivel.

Különösen érvényes ez a magyar szellemiségre melybe ha valaki beleszületik, akkor egy olyan „járműre” száll fel, ami már igen régóta rója a történelem útjait bolygónk különböző helyein.

A magyar szellemiség nem más mint a a szittya (szkita), hun, avar, magyar folytonosság, mely többek között az etruszkok földjére (mai Itália,Toscana), Közel-Keletre, Sumér területre és az õsi Egyiptomba vezet. Egyes elképzelések, kutatások szerint még messzebbre, egy elsüllyedt kontinensre Ata Isis-re mely az amerikai és ázsiai földrész között terült el. Egy még mélyebb ág visszavezet a két jégkorszakkal ezelõtti Kárpát-medencébe akkori nevén a Melegvizek Birodalmába, mely akkor az egész bolygóra jelentõs hatást gyakorló világi, kultúrális és szakrális centrum volt. A legmélyebb gyökerek pedig a Szíriusz és Nagy Medve csillagképbe követhetõk vissza. Persze itt is az találjuk aztán, hogy mindenfajta szellemiségnek igy a magyarnak is egy a fõgyökere, ami viszont már transzcendens szint. A magyar szellemiség gyökerei kapcsán tehát gondolhatunk a sumér városokra, melyek csatornázással, fürdõszobákkal voltak ellátva, a négykerekû kocsira, amely ebbõl a kultúrából (sumér) terjedt el az egész világon, (a nem oly régmultban a Kárpát-medencébõl Kocs kocsigyáró helységbõl terjedt el európában) vagy gondoljunk azokra az ékírásos táblákra, melyeken a naprendszer külsõ bolygóit is teljes pontossággal leírták. Ezek a leírások teljesen megegyeznek a mai ûrszondák által közvetített képekkel. Gondolhatunk az ehhez tartozó vallásra, mely a fény és szeretet vallása volt. A kereszténységben is részben fennmaradt Anya-Atya-Fiú és Szentlélek vallásra, mely tartalmazta még a fõleg Buddhizmusban hangsúlyozott üresség (sunya) központi fogalmát is, melyet eleink többek között AZ-nak is neveztek. (Egyéb elnevezései Su, Absu, Suab) Ez az "AZ " mint a világkerék központja megtalálható Egyiptom, közép-amerikai õsi kultúrák, teológiai, filozófiai hagyományában is.
Érdekes és mély kulturális vonulat ez, mely lelki erejénél fogva mindig megújítja önmagát, a világ különbözõ helyein. Jelenleg az 1000 éves átok lejárta után - melyet a magyarság mondott ki magára egy õsi tudással rendelkezõ mágus pap által a Kárpát- medencébe bevonuló hét törzs szerzõdésének megszegése miatt - talán ismét a megújhodás szakasza elõtt áll ez a mély gyökerekkel rendelkezo szellemiség.

Úgy tűnik a finn-ugor eredetmagyarázat - melyet egyes magyarságkutatók szerint az 1800-as évek végén az equádori kormány diplomáciai lépésére reagálva alkottak az akkori Osztrák - Magyar Monarhiában osztrák részrõl - ma már tarthatatlan.

maghar.hu

Mikszáth Kálmán Fekete városai – Kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban

A nagy magyar író utolsó regénye áll a Petőfi Irodalmi Múzeum (PIM) Mikszáth halálának 100. évfordulójára rendezett kiállításának középpontjában; a Mikszáth Kálmán Fekete városai címet viselő tárlat szerdától látogatható.

Mint Császtvay Tünde kurátor az MTI-nek elmondta, a kiállítás a címével is jelezni kívánja, hogy nem az egész életműre koncentrál, ehelyett A fekete várost, Mikszáth 1910-ben befejezett utolsó regényét kutatja új nézőpontból. A tárlat két terme többek között az értékváltás témáját vizsgálja a történet Rákóczi-kori fikciós terében, illetve a megírás idejében. "Egymást magyarázza a két tér" – fogalmazott az irodalomtörténész.

A Magyar Tudományos Akadémia munkatársa kiemelte: Mikszáth nem pusztán a Tót atyafiak írója, nemcsak anekdotáiért érdemes olvasni, hiszen a száz éve elhunyt szerző a mai kor bizonytalanságaira is felel.

A fekete város a Rákóczi-kori Lőcsét festi meg sötét színekkel, miközben erős áthallásokkal a XX. század eleji új világot, a modern kor eljövetelét is sötétre színezi – szólt a regényről.

"Az 1890-es évektől ez a közérzet nagyon jellemző nemcsak Mikszáth írásaira, hanem az egész országra: valami elkezd ropogni, töredezni. Kétségessé válik, hogy mi a jó és mi a rossz, hogy van-e abszolút igazság, ahogy a fizikában is megjelenik a relativitáselmélet az idővel kapcsolatban" – vázolt fel korképet a kurátor.

Császtvay Tünde elmondása szerint a rendezők ezt a bizonytalanságérzetet kívánják bemutatni, rengeteg olyan tárggyal és szimbólummal, amelyek így, együtt még nem voltak láthatók: a sok száz kiállított Mikszáth-relikvia és egyéb tárgy 16 gyűjteményből érkezett a PIM-be.

Az erős szimbolikára épülő, két történelmi korszak emlékeit egy történet kereteibe helyező tárlat kiállítás 2011. május 31-ig tekinthető meg a Petőfi Irodalmi Múzeumban. (MTI)

Márai Sándor emlékére rendeznek konferenciát Szombathelyen

Márai Sándor születésének 110. és Lőrinczy Huba Márai-kutató halálának 3. évfordulója alkalmából rendez kétnapos konferenciát a Nyugat-magyarországi Egyetem szombathelyi központjának irodalomtudományi intézete.

A csütörtökön kezdődő konferencia célja, hogy méltó emléket állítsanak Márai Sándornak és beszéljenek azokról az értékekről, amelyek soha nem vesznek el – emelte ki a szervezők nevében az MTI-nek Czetter Ibolya főiskolai tanár.

A konferencián több generáció képviselteti magát; meghívták a Márai-életmű jeles képviselőit és fiatal kutatókat is. Neves irodalomtörténészek, egyetemi tanárok és meghívott külföldi vendégek tartanak előadásokat.

Czetter Ibolya felidézte, hogy az első Márai-konferenciát Lőrinczy Huba kezdeményezésére 2000-ben rendezték meg Szombathelyen. A szimpóziumon az irodalomtudomány színe-java, nyelvészek, társadalomtudósok, művészettörténészek vettek részt. Lőrinczy Huba legfőbb szándéka az volt, hogy képet alkosson a társadalom a "frissen" felfedezett Márairól, de azt is demonstrálni szerette volna, hogy vidéken is létezik színvonalas kutatás – mutatott rá.

A főiskolai tanár szerint főként társadalomtörténeti okokra vezethető vissza, hogy Márai meg tudta őrizni "népszerűségét". A mai, értékrendjében megrendült világban, ahol nem nagyon lehet sem ideológiai, sem vallási támasztékokat találni, az emberek fogékonyak mindazokra az értékekre, amelyek Márai számára meghatározóak voltak: a rend, a tisztesség, a tartás, a műveltség olyan kulcskifejezések, amelyek a mai kor embere számára is tartást, stabilitást adnak.

Márai Sándor életútja emigráns léte miatt is speciális helyet foglal el az irodalomtörténetben. Rengeteg időt töltött külföldön, ennek ellenére 70-80 éven át szilárdan megőrizte magyarságát és azokat az értékeket, amelyekben hitt – emelte ki Czetter Ibolya. (MTI)

Faludy György: Október 6. (részlet)

A vesztõhelyre sáros út vitt
és kikericsek kékjei.
Száz év, s meghaltam volna úgyis-
vígasztalódott Vécsey.
Lahner György sírt s a földre nézett,
Damjanich szekéren feküdt,
Leiningen felmentõ honvédek
árnyát kereste mindenütt.
S a táj olyan volt, mint a fácán:
tarlók, fák vérzõ foltjai,
és õk, tarkán, libegve, hátán:
elhulló, bús-szép tollai.

Aradon így. A pesti téren
is ütötték a dobokat,
de õ; nem félt, csak arca széle
vetett rózsálló lobokat.
Mosolygott. Mi bánta, hogy vége?
Branyiszkónál nevét az égre
karcolta kardja, a híres.
Ez volt Dembinski hadsegéde,
Abancourt Károly ezredes.
S mi elfeledtük. A miniszter,
bár hívták, maradtak egyedül.
- Az Al-Dunán szólt mély a gázló
s vénember már nem menekül.
Leszek bitófán harci zászló,
ha sorsom ezt így rótta ki-
s habár magyar volt Csány László,
úgy halt meg, mint egy római.

KURULTAJ

Írta: Marosics Tamás 2010. Újkenyér hava 11.szerda

Több mint 200 ezer látogatója volt a hétvégén, Bugacon megrendezett nagyszabású Kurultajnak. Európa legnagyobb hagyományőrző rendezvénye óriási sajtóérdeklődés mellett, rendbontás nélkül zajlott és nagy sikerrel fejeződött be vasárnap.

A Kurultaj szó törzsi gyűlés jelent. Az első magyarországi Kurultaj 2008-ban, Bösztörpusztán volt. Fő szervezője a Magyar-Turán Alapítvány, melynek elnöke **Bíró András Zsolt,** antropológus-humán biológus.
A Nagy-Kurultaj háromnapos bugaci programsorozatának ünnepélyes megnyitója pénteken volt, ahol a 24 országból érkezett 250 tagú delegációt köszöntötték. Az esős időjárás azonban felborította a tervezett menetrendet, ezért több program is szombatra tolódott, mint például a **Félegyházi Táncszínház** *Nimród vére* című táncjátéka. Ez azonban nem ártott az előadásnak. Több ezren nézték végig a műsort és jutalmazták vastapssal a fiatal táncosokat, színészeket, lovasokat, és íjászokat. A nézők többször is visszatapsolták a Félegyházi Táncszínház társulatát.
A Kurultaj második napján, szombaton mintegy **130 ezren** látogattak el a rendezvényre. A vendégek nem unatkoztak, hiszen a szervezők kitettek magukért. Számtalan érdekes programot kínáltak az érdeklődőknek. Aki megnézte a kutyabemutatót, azt megtudhatta, hogy milyen gyorsak az agárkutyák, láthattak komondorokat és kuvaszokat is. Ez utóbbiakról kiderült, hogy a hunok hozták be Európába. A kuvaszok több mint ezer éves múltját történelmi leletek bizonyítják.
Az érdeklődők láthattak még solymász, lovas és gyalogos bemutatót. Különös látványt nyújtott a seregszemle, melynek keretében bevonultak a Kárpát-medence minden tájáról és a távolabbról érkezett magyar hagyományőrzők. A Kurultaj helyszínének megszentelése, a megnyitó beszédek és a közös dobolás után kezdődött a lovasbemutató. **Kelemen Zsolt** lovas csapatának szabadharc-bemutatóján első alkalommal láthatta a több tízezres közönség a lovakon és lovasokon a hitelesen rekonstruált avar páncélzatot. Állig felfegyverzett, korhű harcviseletben képzett lovasok mutatták be, hogyan harcoltak elődeink.
Kelemen Zsolt a Kis-Kunságnak elmondta: – A harcosok felszerelése nem jelmez, a mai modern fegyverekkel szemben is felveszi a harcot. Egy-egy ilyen páncélruha több mint 25 kg és 2,5 millió forintba kerül.

Kelemen Zsolttól megtudtuk, kifejezetten erre az alkalomra írta A hun-magyar harcművészet az íjászat hagyományos módszerével című könyvét, melyben számos neves szerző publikálta a témával kapcsolatos írásait. Többek között Kassai Lajos, Grózer Csaba, Papp Gábor, Trungel László, Eördögh András, Eördögh Réka és Makai Lajos.A közös nyíllövés is életre szóló látványt nyújtott az érdeklődők számára, hiszen több ezer nyílvessző száguldott a nyugat felé az egyetértés és a közös akarat bemutatásaként.Egyedülálló látványosság szemtanúi lehettek azok, akik megnézték a történelmi élőképet, melynek keretében a lovas és gyalogos csapatok a honfoglalást szimbolizáló csatát jelenítettek meg.A zenei bemutatók keretében a kazak, a török, a kirgiz, az ajgur és az üzbég vendégek zenekarait és táncosait láthatták az érdeklődők. Fellépet még a **Nimród, a Tűzmadár Táltos Dobkör és a Szilaj dobosok, a Regélő Fehér Táltos dobkör, valamint Szránszki József regős** is. Nagy sikert aratott a vancouveri színész-zenész baráti kör, a Nimród lovas íjászok és magyar vendégművészek a *Teremtő, légy velünk* című közös előadása, amely a rock és a magyar népzene ötvözéséből készült.Vasárnap kicsit kevesebben, de így is több mint 100 ezren látogattak ki a Kurultaj programjaira. Ezúttal is több ezer nézőt ejtett ámulatba **Lezsák Levente** kaszkadőr bemutatójával.

Felejthetetlen élményt nyújtott az 500 éves múltra visszatekintő MEHTER török katonazenekar felvonulása, a KASSAI lovasíjász iskola bemutatója, valamint Mónus József távlövési rekordkísérlete is. Mónus József tavasszal megdöntötte a több mint hétszáz éve a mongoloknál lejegyzett rekordot. Ezúttal, erős szembe szélben 600 méter fölé lőtt.

Vasárnap kora este kezdődött a Kurultaj: a szertűz körül összegyűltek a magyarság és a rokon népek képviselői, hogy közösen vegyenek részt a törzsi gyűlésen.

A háromnapos eseménysorozatot a Dobogókő és a GHYMES együttes koncertje zárta.

Mindemellett állandó kiállításokkal is várták a Kurultaj vendégeit. Az „Ősök sátrában" – a kegyeleti jurtában az első ismert honfoglalás kori vitéz, preparált koponyáját nézhették meg az érdeklődők és tiszteleghettek az ősök emléke előtt. A koponyáról hiteles antropológiai arcrekonstrukció készült. Ez alapján festették meg azt a képet, amely azt ábrázolja, hogyan is nézhetett ki a honfoglalás kori vitéz. A kegyeleti jurtában, amelyet egyébként a kiskunmajsai Balogh Sándor, Balogh Ákos és csapata készített, számos nagyon értékes honfoglalás kori leletet állítottak ki. Láthattak az érdeklődők még egy eredeti „In situ" honfoglalás kori lovas temetkezéses sírt, színarany kaftán díszeket, aranyozott lószerszámokat és díszeket, a félegyházi tarsolylemezt.

Ugyanakkor megnézhették még az érdeklődők az ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark kiállítását, illetve a Huszka József tárlatot.

A Kurultaj fővédnöke **Lezsák Sándor** az Országgyűlés alelnöke volt.
Hungária TV filmajánló:
KURULTAJ2010 – SZER – HUNGARIATV.HU **Forrás: Kurultaj.com**

AZ ŐSHAZA HÍRNÖKE

Hírnök, szíveddel szólj most, Kazakisztánról
Szép szavad zengjen a madjar rokonokról!
Mily törvényt tesznek most a Kurultájban?
Hogy, s mint élnek mostan a madjar jurtákban?

Sarjadnak e még itt madjar gyökerek?
Mint vigyázzák őket a kazak emberek?
Bimbóz e, virul e az ősök rózsafája?
Kurultáj ünnepén kik ülnek alája?

Szőlő, jó bor, kenyér, van e náluk elég?
A nagy sátor alatt hogy mulat a vendég?
Háza mellett kertje van e a madjarnak?
Ha hozzánk jövének, mily lovon utaznak?

A temetőkertben nyugszanak e ősök!
Fejfákon a nevek, vélem ismerősök!
Búcsúzáskor nekünk üzennek, vagy írnak?
Ifjak és a vének dalolnak, vagy sírnak?

Jó hírnök, mit vittél emlékbe magaddal?
Amiért a rokon ölelve marasztal?
Vitted a vér szavát, testvér ígéretét?
A nemzet himnuszát, a remény igézetét?

Kerek és hatalmas, Isten szép világa!
Itt van szét szóródva a magyarság virága!
A magyarság egységes lesz! Úgy egybeforr!
Áldomást iszunk rá, vér és bor érte forr!

Ha nemzetek hívják össze a Kurultájt,
Egységbe forrnak a népek, mint akkortájt!
Egy jobb, szebb világot akarva, Békét akar!
Kazak kipcsak, hun-székely, argün és madjar!

Hollósi György András
Nagykáta 2010.szept. 20.

A Szilágyi-gyűjtemény

Szilágyi Dániel

Szilágyi Dániel (1830–1885) debreceni teológusból lett egyszerű huszár, aki az 1848–49-es magyar szabadságharc leverése után Kossuth Lajossal ment emigrációba Isztambulba, s ott élt haláláig.

Kiválóan megtanult törökül és elismert tolmács lett. Érdeklődése a török írásbeliség emlékei felé fordult, kis könyvesboltot nyitott, és gyűjteni kezdte a török kéziratokat. A *terdzsümán* boltja a Timoni utcában hamarosan ritka kéziratairól vált híressé, s ezért nem egy *hodzsa* és *ulema* látogatta rendszeresen. Vámbéry Ármin és Kúnos Ignác is többször felkereste.

Szilágyi Dániel halála után Vámbéry Ármin erőfeszítéseinek köszönhetően a kéziratok a Magyar Tudományos Akadémia tulajdonába kerültek. A gyűjtemény első részletesebb ismertetését Kúnos Ignác adta *Collectio Szilágyiana* címen. Szilágyi Dániel könyvtára 500 kéziratot tartalmaz, ezek közül 438 török, a többi perzsa és arab nyelvű.

Mindmáig ez az anyag alkotja a Keleti Gyűjtemény török kéziratainak gerincét. A kéziratok nagy része az Oszmán Birodalom történetével foglalkozik.

Kiváló krónikák találhatók itt, mint például az ismeretlen szerzőtől származó *Tevárih-i Ál-i Oszmán* című munka (Török O. 204) és a *Tárih-i Enveri* (Török F. 36). Több elbeszélő kútfő nyújt értékes leírást a magyarországi török hódoltság történetéről. Ezek közé tartozik a pécsi születésű Ibrahim Pecsevi történeti munkája (Török O. 217) és Kücsük Nisándzsi 1578-as krónikája (Török O. 94).

Az Iszkender-náme török változata (Török O. 83, 18v-19r)

Több mint kétszáz kézirat irodalmi tartalmú. Ezek között számos *tezkere* és díván található, így Molla Haszan Cselebi *Tezkeret üs-su'ará* című műve (Török O. 220) és Ásik pasa dívánja (Török F. 1). A hagyaték nevezetesebb török irodalmi emlékei közé tartozik a *Feredzs ba'd es-sidde* című mesegyűjtemény két példánya (Török F. 17, Török Q. 5), illetve Nizámi és Fariduddin Attár alkotásainak török változatai, valamint a bibliai Salamon király történetét elbeszélő, egyes részeit tekintve unikális *Szülejmán-náme* (Török F. 1–15).

A Keleti Gyűjtemény török kéziratainak – köztük a Szilágyi-gyűjtemény török kéziratainak – a katalógusa 2007-ben jelent meg.

MTA könyvtára

Ludovicus Carbo:

Ad serenissimum principem et inclitum Pannoniae regem divum Mathiam Lodovici Carbonis dialogus de ipsius regis laudibus rebusque gestis

Párbeszéd a fönséges fejedelem s Magyarország híres-nevezetes királya Mátyás dicső tulajdonai és viselt dolgairól a királyhoz intézve

Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára: **K 397**

A napjainkig fennmaradt 216 hitelesnek tartott corvina-kódex között, mérete és díszítettsége folytán, a Ludovicus Carbo-féle a szerényebbek közé tartozik. Tartalma sem feltűnő, hiszen annyi dicshimnuszt zengtek királyokról már addig és azóta, a szerzője pedig egy mára alig ismert, csak irodalmi lexikonokban számon tartott itáliai humanista. A kódex személyes vonatkozása miatt azonban egyedülálló, hiszen a dialógust folytató két személy közül legalábbis az egyik személyes ismerőse Mátyás királynak. A beszélgetés olvasásakor éppen ez a személyes hang fogja meg az olvasót, s hat elevenen: és nemcsak a király esetében, hanem apja, Hunyadi János és testvére, László említésekor is. Sőt a két János nevű püspökre, vagyis Vitéz János esztergomi érsekre és Janus Pannonius pécsi püspökre emlékezve is megszólal a személyes hang, mi több a szerző részéről a káröröm. De kik is beszélgetnek?

Egyikük Ernuszt Zsigmond, 1473-1505 között pécsi püspök (episcopus Quinqueecclesiensis), éppen a Mátyás elleni összeesküvés miatt kegyvesztett Janus Pannonius utóda a pécsi püspöki székben. 1494-től dalmát, horvát és szlavón bán is, meghalt 1505-ben. Feltehető, hogy a mű Ernuszt Zsigmond ösztönzésére született, egyrészt a püspöki kinevezésért akarván háláját így kifejezésre juttatni, másrészt kedveskedni királyának azzal, hogy annak dicső tetteit megörökítik.

A másik beszélgetőtárs, Ludovicus Carbo (olaszosan Lodovico Carbone) 1435-ben született Ferrarában és ugyanott halt meg 1482-ben. Latinul író olasz humanista, aki Janus Pannoniusnak (1434-1472), a latinul verselő magyar költőnek és humanistának tanulótársa volt Guarino Veronese híres ferrarai iskolájában. Carbo csodálta és irigyelte Janus Pannoniust, de úgy tűnik, hogy kölcsönösen nem kedvelték egymást. Valószínű, hogy Carbo szívesen vállalkozott e mű megírására, részint a várható jutalom reményében, részint budai meghívásra számítva. Janus Pannonius epigrammát írt hozzá, gúnyos szójátékot csinálva nevéből (carbo, -onis, *m* = szén, izzó parázs): *Ad Carbonem poetam:*

Qui nunc es Carbo, nempe pruna fuisti,
Pone animos, fies mox, Ludovice, cinis.

Szép a neved magyarul, Carbo, de zsarátnok a lelked;
Kár, Lajosom, hogy az is por s hamu lesz valaha.

(Berczeli Anzelm Károly fordítása)

Carbo maga is verselt, amint Janus Pannonius is az előbb idézett vers címében a költő Carbóhoz intézi sorait. A most bemutatásra kerülő corvina prózájába is illesztett be saját verset: „*Minden költőnek Pannóniát kell magasztalni ...*" (*Pannoniam debent cuncti celebrare poetae...*) Érdeme, hogy sajtó alá rendezte Cicero beszédeit és az ifj. Plinius leveleit, emellett olaszra fordította Bessarion kardinális leveleit és beszédeit. Ünnepi alkalmakra írt beszédei közül több megjelent nyomtatásban. Mint költő, bár termékeny volt, jelentéktelen, sok verse fönnmaradt kéziratban itáliai könyvtárakban őrzött vegyes tartalmú kódexekben. Talán innen az irigység benne a sugárzó tehetségű Janus Pannoniusszal szemben. Carbót még az is írásra késztethette, hogy egykori tanulótársán, a nem csak hazájában, de Itália-szerte híressé lett, püspöki székig jutott, majd kegyvesztetté vált Janus Pannoniuson egy kicsit bosszút álljon.

A dialógust Lodovico rögtön a szökevény pécsi püspök – itt még név nélküli, később többször név szerinti – elmarasztaló említésével, majd Zsigmond (és ennek apja) jó tulajdonságai dicséretével kezdi. Ezt a fonalat veszi fel válaszában Zsigmond, aki mindjárt ki is fejezi a háláját a királynak, jótevőjének, „*aki szolgáinak inkább ... hű állhatatosságát, mint nagyszerű tulajdonok ragyogását szokta mérlegelni*" – ez is egy oldalvágás Janus Pannonius felé. Zsigmond sem riad vissza attól, hogy a királytól hálátlanul elpártolókat megszólja, de úgy véli, hogy az ilyen pártütő elveket Itáliában sajátítják el az ott tanuló magyar diákok. Ezért érthető számára, hogy Mátyás meg akarta tiltani az oda irányuló tanulmányutakat. Carbo szellemesen válaszol erre, igazi vita látszatát keltve. Zsigmond Carbót, mint nagy becsben tartott tanárt arra kéri, hogy Mátyást dicsőítse. A párbeszéd során aztán a Zsigmond szájába adott kérdések és elbeszélések mind ezt szolgálják. Hallunk Hunyadi János apród-koráról, majd csatáiról és fényes győzelmeiről, László kivégzéséről. Hunyadi János és fia, Mátyás mint a török ellenében a keresztény világ védelmezői állnak előttünk. Carbo szerint e dicsőségért nyerte el az apa a nemességet. Ezt a saját érdemekkel szerzett nemességet, amelyet Carbo többre tart, mint a nemesi születés jogán járót, többször is szóba hozza a dialógusban.

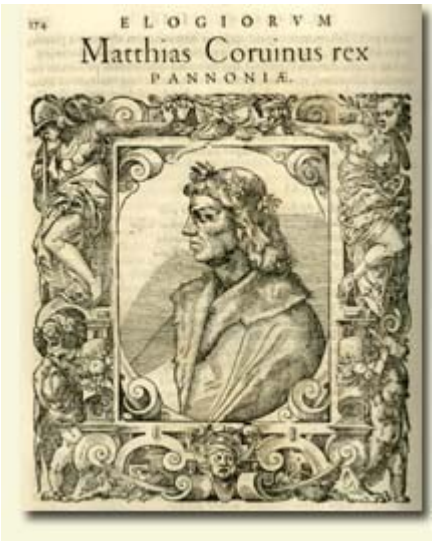

Talán túl is hangsúlyozta a saját erőből történő fölemelkedést, s ez nem tetszhetett Mátyás királynak, mert nem úgy tűnik, hogy Carbót különösebben kitüntette volna figyelmével. A meghívás a budai udvarba mindenesetre elmaradt. Ugyanakkor Mátyás tisztában volt a két hűtlen püspök érdemeivel, s Janus Pannonius költői nagyságával, hiszen ő maga adott utasítást Janus verseinek összegyűjtésére. Az a benyomásunk, hogy Carbo kissé túllőtt a célon, s lehet, hogy ez is befolyásolta a későbbiekben e kódex sorsát. Pedig Carbo, humanista műveltségét fitogtatva, minden dicső tettet gazdagon alátámaszt antik párhuzamokkal, klasszikus példákkal. Mátyás király olvasottságát, tudománypártolását hosszasan ecseteli, kiemelve a királynak a történelem iránti jogos érdeklődését. Feltűnő ugyanakkor, hogy a könyvgyűjtésről, a királyi könyvtárról még nem esik szó. A tudománypártolás témája kínálja az alkalmat Carbónak – nem minden hátsó gondolat nélkül –, hogy kifejtse az uralkodók ama becses tulajdonságát, hogy a tudósokat, történetírókat, költőket meg szokták gazdagon jutalmazni, és kitüntetéssel, javadalmakkal elhalmozni. A dialógus végén még a római császári cím elnyerését is meglebegteti, hangsúlyozva, hogy azt mennyire kívánja Mátyásnak, s mennyire méltónak tartaná apja s a saját érdemeiért erre, s minő dicséretet fog ő majd akkor zengeni a királynak, illetve mint ujdonsült császárnak.

A kódex jellemzői: A mindössze 40 lapra, 80 oldalra terjedő, 184x128 mm nagyságú pergamen kódexet antikva rotunda betűkkel írták. Belső díszítése szerény: az 1. rektó lapon ferrarai fehér indafonatos keretdísz látható, s polikróm és aranyozott alapon egy díszes C iniciálé, alul Mátyás király – a szokásostól eltérő – címere. A 4. rektó lapon fehér indafonatos keretdísz három oldalon, s egy nagy méretű díszes, aranyozott A iniciálé. Albinia C. de la Mare neves angol paleográfus 1997-ben budapesti tanulmányútja alkalmával a Carbo-corvinát is megvizsgálta és megállapította, hogy a kódex másolója Nicolaus Mascatinus. Ugyancsak ő azonosította, hogy a 13r, 16v, 32v és 33v lapokon az emendálások Ludovicus Carbo kezétől valók.

Kötése: másodlagos felhasználású piros selyem, amelynek készítéstechnikai adottságai a textilrestaurátor szakvéleménye szerint megfelelnek a 15. századnak. Restaurált.

Keletkezési ideje: A Mátyás királyról szóló dialógust Carbo 1473-75 között írhatta, mert szól a Vitéz János-féle összeesküvésről (1472), de nem említi, nem is tud még Beatrix és Mátyás tervezett házasságáról (1476). Azért is valószínű, hogy ez korai a corvina kódexek sorában, mert Mátyás nagy tettei között nem említi a híres, Mátyás nevét máig világszerte fenntartó könyvtárát. Feltételezzük, hogy már 1473-ban, Ernuszt Zsigmond püspöksége elején készült, hiszen ő a megrendelő.

Provenienciája: Nem tudjuk, hogy a Carbo-corvina mikor került Dalmáciába (Split/Spalato), vagy Itáliába. – A fol. 3v kézírásos bejegyzése: *Fratris Ambrosii Cacicei (Kačić?) Spalatensis Predlis Gnalis* (Generalis?). 18. század(?). – Gróf Teleki József, a Magyar Tudományos Akadémia első elnöke vette meg (sajnos nem közli, hogy hol és kitől), s jelentette be Pozsonyban 1840. április 18-án kelt levelében az Akadémiának, hogy „*e tudományos kincs benyújtásával szándéka megnyitni az első heti ülést...”.* (RAL 3/1840) Teleki József, aki 1826 márciusában 30 000 kötetes családi könyvtárának felajánlásával megvetette a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára alapját, mint az Akadémia elnöke is szívén viselte a Könyvtár gyarapodását, s haláláig értékes darabok megvételével gazdagította. Az Akadémia Könyvtárában K 1393 számon őrzött Akadémiai Kisgyűlési jegyzőkönyvben az 1840. május 25-én tartott tizenkettedik ülés 108. pontja rögzíti a Carbo-kódexről szóló határozatot: „*Kijelentve, hogy e’ kézirat az academiai Teleki-könyvtárhoz számíttassék; és az ajándékozó gróf’ megegyezése nélkül senki által ki ne adathassék. Melly nagybecsű ajándékért az ülés élénk köszönetet fejez ki, és arról a’ nagy gyűlést is értesíttetni határozza.”*

A címerről fentebb említettük, hogy a corvina kódexek szokásos címerétől eltér. Tudjuk egyrészt, hogy a kódexek gyűjtése Mátyás uralkodásának utolsó évtizedében vett nagy lendületet, másrészt a címereknek a befestése mint a kódexek tulajdonjelölése is az 1480-as évek második felében történt. A Carbo-corvina Mátyás korai kódexei közé tartozik, a benne látható címer Mátyás 1461-62-ben Körmöcbányán vert pénzén látható címerrel azonos. Nemcsak az ott tanuló magyarok révén lehetett sok körmöci arany Itáliában, de Carbo maga dicsekszik Zsigmondnak e párbeszéd 7. rektó lapján, hogy „*nem került több fényes arany kezünkre máshonnan, mint az Istenáldotta Magyarországból”.* Ez volt tehát a minta, amely alapján Ferrarában, ahol a kódex készült, a címert befestették.

Carbo Mátyás király dicséretéről folytatott dialógusából még egy példányról tudunk, amelyet a Vatikán könyvtárában őriznek Vat.lat. 8618 jelzeten. Ez tartalmazza Ludovicus Carbo más írásait is. A közte és a Zsigmond püspök közötti párbeszéd a 123-163. lapig tart, tehát terjedelme megegyezik a corvina kódex terjedelmével, de míg a vatikáni kódex papírra, addig a corvina kódex pergamenre van másolva. Ez is azt bizonyítja, hogy ez utóbbit szánták Mátyás királynak.A Carbo-corvinát Ábel Jenő átírásában – a Toldy-féle kiadás hibáit kijavítva –, és Kazinczy Gábor fordításában tesszük közzé az interneten. Ábel Jenő (1858-1889) egyetemi tanár, jónevű klasszikus filológus volt, s az Akadémia tagja. A magyarországi humanizmus kiváló kutatója (*Corvincodexek* 1879; *Janus Pannonius életéhez és műveihez* = EphK, 1879; *Analecta monumentorum Hungariae historica*. Pest, é.n.)

Kazinczy Gábor (1818-1864) Kazinczy Ferenc unokaöccse, Vörösmarty és Toldy Ferenc barátja. Fennmaradtak versei, novellái, műfordítása, értekezései. Kiváló szónok hírében állt, erről Petőfi is írt útileveleiben. Kazinczy Gábor Zemplénben a reformpárti ellenzék élére állt. Világos után az ő karrierje is derékba tört. 1853-tól Toldy munkatársa a régi magyar irodalom nagyjai műveinek sajtó alá rendezésében. Több Molière-darabot fordított magyarra.

Mind a latin szöveget, mind a fordítást Véber János, az MTA Könyvtára Kézirattára és Régi Könyvek Gyűjteménye munkatársa vetette egybe az eredetivel. A latin átírást Dr. Sajó Tamás, a Studiolum Kiadó igazgatója nézte át; ő adatolta a Carbo által idézett klasszikus apophthegmák forrásait, s készítette el a jelen kiadás angol és olasz változatát. A kiadás spanyol változatát Dr. Antonio Bernat Vistarini, a mallorcai Universitat de les Illes Balears professzora és a Studiolum Kiadó társigazgatója állította össze. A web-kiadást a Studiolum Kiadó készítette.

Kazinczy Gábor fordításának kissé régies nyelvezetét és helyesírását megtartottuk. Csupán néhány jelentéktelen kiigazítást hajtottunk végre, így: a cz helyett c-t, vagy süker helyett sikert, eszélyesebb helyett eszesebb, látszatol helyett látszol, egesség helyett egészség, álladalom helyett állam szót írtunk. A korábbi századokban a külföldiek keresztnevét magyarra fordították, ettől eltértünk, s a két beszélgető közül az olasz partner neve Ludovicus és nem Lajos.

Dr. Rozsondai Marianne
a MTAK Kézirattárának és Régi Könyvek Gyűjteményének vezetője

Rózsa Sándor a szabadságharc csatáiban

A táborfalvi csatának külön érdekessége volt, hogy részt vett benne Rózsa Sándor is.
Talán mi sem jellemzi jobban a honszeretet magával ragadó erejét, mint Rózsa Sándor példája. Rózsa, ki betyáraival rettegésben tartotta az alföldi kereskedőket és földesurakat – s akit hiába próbáltak karhatalmi úton kézrekeríteni – a szabadságharc kitörésekor elhatározta, hogy legényeivel együtt felcsap honvédnek, s felajánlja szolgálatait a veszélyben levő hazának.
Kossuth Lajoshoz küldött folyamodványában ezeket írta:
"Amit hibáztam a törvény és embertársaim ellen, azt úgy teszem jóvá, hogy küzdeni fogok édes hazánk megtámadói ellen. Nem kérek érte egyebet: csak kegyes bocsánatát."
Kossuth eleinte nem tudta, mitévő legyen, de tekintetbe véve azt, hogy a hazának minden épkézláb, fegyverforgatásra alkalmas emberre szüksége van, kedvezően intézte el a szegénylegény folyamodványát.
- Hátha megjavul – mondotta Kossuth. – A honszeretet sok csodát művelt már. Lehetséges, hogy a javulás útjára tereli ezt az embert is. Ha pedig elesik, legalább megvezekelt bűneiért.
Kossuth tehát megadta Rózsának az engedélyt önkéntes csapat szervezésére, de hozzátette, hogy bűnbocsánatra csak úgy számíthat, ha a csatatéren erre érdemesnek mutatkozik. Ugyanakkor intézkedett, hogy a Rózsa Sándor és társai ellen folyamatba helyezett bűnvádi eljárást ideiglenesen függesszék fel.
S a kormány engedélye után három napra Rózsa Sándor vezetésével mintegy 100 legény összegyűlt, hogy izmos karját fölajánlja a hazának. Nem kellett egyikkőjüket sem csalogatni, önként jöttek mindnyájan s lovat, fegyvert is hoztak magukkal.
A Rózsa-csapat egyenruhája fekete pörgekalap, sötétkék lobogós ing és gatya, ugyanilyen színű rövid posztódolmány és fehér szűr volt. Fegyverzetük huszárkard, két-két pisztoly és a puszták fiaira jellemző elmaradhatatlan karikás, a végén ólomgombbal. Rózsa Sándornak a rendes fegyverzeten kívül még egy négycsövű karabélya is volt, amelyet egy szegedi puskaműves készített a számára.
Kossuth az így felszerelt szabadcsapatot a verseci táborba irányította. Itt eleinte kémszemlékre küldték ki őket, de ez sehogy sem tetszett nekik, mert ők mindenáron ütközetben akartak részt venni. A táborfalvai támadás alkalmával azután beteljesedett Rózsa Sándorék óhajtása.
S az első próba fényesen sikerült. A csapat rettenthetetlen bátorsággal küzdött. Maga Rózsa Sándor 12 felkelővel végzett: ötöt agyonlőtt, hétnek meg karddal csapta szét a fejét.
Ütközet után pedig "meglátogattak" két szerb falut, ahol a lakosság tüzelt az átvonuló honvédekre. Kerültek-fordultak s alig egy óra mulva nem kevesebb, mint 1800 juhot, 402 szarvasmarhát, 53 lovat és 63 sertést hajtottak a verseci táborba.
Damjanich hivatalos jelentésében így írja le a Rózsa Sándor vezetése alatt álló szabadcsapat harcmodorát: Rózsa Sándor csapatának vívása látásakor akaratlanul is a sivatag gyermekei ötlenek elénkbe. Majd hegyen és ismét völgyben a legnagyobb gyorsasággal látja őket az ember száguldó paripáikon az ellenséget űzni, majd pedig ravasz vigyázattal a zsákmányos marhát hajtani; s ha az ellenségtől észrevetetnek, zsákmányaikat elhagyva, azt azonnal űzőbe veszik, aztán megint zsákmányaikat elhagyva, azt azonnal űzőbe veszik, aztán megint zsákmányaikhoz térnek vissza. Karikásaikkal nagyszerűen tudnak bánni; kiverik vele az ellenséges lovak szemét vagy hurkot dobnak nyakába s úgy rántják le a nyeregből.
S habár Rózsa Sándor csapatát néhány hét múlva vérengző harácsolásaik miatt fel kellett oszlatni, maga a vezér – akinek az ártatlansága ezekben a véres túlkapásokban beigazolódott – több csatában tanúsított hősi magatartása miatt Kossuthtól teljes bocsánatot nyert. Rózsa Sándor a szabadságharcban utóbb is mint gerilla-harcos nagy pusztítást végzett az osztrákok soraiban.
Részlet Gracza József; A szabadságharc csatái 1848-49, Táborfalva (1848.november 9) című könyvéből.

szozat.org

Jobban szerettem volna, ha sose mentek el

A huszadik századi magyar irodalom kimagasló személyisége, Németh László terjedelmes levelezést hagyott hátra, mely szerves része az életművének. Levélpapírra vetett soraiban ugyanazon kérdéseket érinti félreérthetetlen, szókimondó megfogalmazásban, mint irodalmi alkotásaiban. Az alább közölt személyesebb hangvételű levelet Kanadában élő várandós lányának küldte 1957-ben, a balatoni Sajkodról.

Kedves Magdikám!

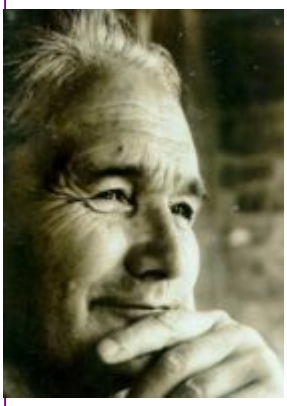

Ma két levél is érkezett tőled; az egyiknek az útja Welland-Tihany közti rekordot döntött... Annyira fáj, hogy belehajtod magad egy beteges, egészségtelen, csak-haza-gondolásba; érdeklődésed köre nemhogy tágulna, de egészen összeszorul. Én azonban abban bízom, hogy ez az állapot a szüléssel - ha nem is múlik el, de sokat enyhül. Ilyenkor minden asszony céltalannak, tehernek érzi az életét, s a rokonok, a szülői jó szó hiánya jobban fáj, mint amikor már a szervezete sem kívánja a becézést annyira... Azért hát azt ajánlom, tegyük el (s tedd el te is, amennyire bírod) helyzeted átgondolását akkorra, amikor a szülésen túl leszel, s összpontosítsd minden figyelmedet arra, hogy derült gondolatokkal vedd körül s friss testtel segítsd világra a belőled érkező jövevényt. Én természetesen sokkal jobban szerettem volna, ha sose mentek el... s még azt is vállaltam volna, hogy az elmenetelről csak téged lebeszéljelek. De ha már benne vagy, nehéz, s nem is szabad bármit is mondanunk: elsenyvedni ott épp oly esztelenség volna, mint múló szeszélyből az élet első komoly próbájában gyengének bizonyulni.

Március 31-én lejárt az amnesztia - de nem kétséges, hogy még jóideig biztosítani tudjuk a visszatérést; neked biztosan, s talán Lacinak is. De hát gyereked van, szereted a férjed: hangulatok miatt nem lehet egy családot szétdúlni... Megértem, hogy a nehéz anyagi helyzet, a sok baj is aggaszt, te sem bírod, mint én, az adósságokat. Csak most tudtam meg, hogy Bécsben már milyen horribilis kölcsönöket vettetek fel, bizony még itt is elakadt tőle a lélekzetem. De hagyjatok abba minden fölös ide szóló gavallérkodást, törődjetek azzal, hogy ott kicsit levegőhöz jussatok s mindjárt javul a közérzet is... Igen, ez nem az a könnyű-hercegnői élet, amiben itthon volt anyátok mellett, egy ország szeretetében a részetek; de ez épp a próba, megmutatni, hogy az ember egyedül a semmiből is viszi valamire. Sokszor csókol Lacival együtt:

Apú

[Németh László: Levelek Magdához. Új Forrás szerkesztősége Tatabánya, 1988.]

Jókai sokféle neve:

A nagy mesemondó halhatatlan művei Jókai Mór névalakkal váltak világszerte ismertté. Kevesen tudják, hogy Jókai a keresztnevét (utónevét) kétféle változatban használta. A Mór névalakot kizárólag írói névnek tekintette. A magánéletben Móric volt a neve; családjának tagjai, barátai mind így szólították. (A 40-es években Marcinak becézték, Petőfi is így hívta. Ezért választotta később a Kakas Márton álnevet!) Történt egyszer, hogy Tóth Lőrinctől ilyen megszólítású levelet kapott:

„Kedves barátom, Mór!”

Amire ő így válaszolt:

„Édes barátom, Lőr!”

Később egy druszája tréfásan, de helyes logikai okfejtéssel úgy nyilatkozott, hogy a Mór nevet is tovább lehetne módosítani. Kiindulva abból, hogy e név szerecsent jelent (ld. Othello, a velencei mór), ajánlotta: nevezzék egymást ezután Mór helyett Szerecsennek. Jókai tüstént számlálgatni kezdte, hogy saját személyével együtt miként alakul a Mórok, vagyis „irodalmi négerek” névsora: Ballagi Szerecsen, Jókai Szerecsen, Kelemen Szerecsen, Szegfi Szerecsen …

omariaportal

Az ember (mikor és hogyan) igaz, jó, szép?

Ki nem akar Igaz lenni? Ki ne szeretne Jó lenni? Ki nem vágyik arra, hogy Szép legyen? És hányónknak sikerül? Egyáltalán sikerülhet?

Hacsak az egyik megvalósul, a másik kettő vele jön. Hívatlanul. Nem reménytelen a vágy, ha igazak, jók, szépek akarunk lenni. Csak *akarni* kell. Akarni lankadatlanul. – Sikerül!Igazságtalanok nem akarunk lenni. Gonoszok még kevésbé. Irtózunk a rútságtól. Mi segít, hogy ilyenekké ne váljunk? – Tegyünk meg mindent, hogy igaz, jó és szép emberek legyünk!

Az emberben a gondolat, az érzés és a tett hármas egysége hármasság után kiált: igazság, jóság, szépség után.

Szegény, akinek nincs pénze. Vajon gazdag, aki rút, aki gonosz, aki igazságtalan, bár pénztárcája tele? Ám üres pénztárcával sem szegény, csodálatos gazdagságban él, aki igaz, aki jó, aki szép.

Igaz embert az igazság vezeti. A jó ember kincse a jóság. A szép ember ékessége a szépség.

Igaznak lenni nagyszerű! Jónak lenni jó! Szépnek lenni tiszta öröm!

Az igaz ember jó, a jó pedig igaz – és mindkettő, ha valóban jó és igaz, akkor szép is.

Ha igaz voltom ingatag, jóságom kétséges, lehetek akkor szép?!

Az igaz arca nyílt, a jó arca befogad, a szép arca mosollyal melenget.

Az ember ősi vágya igazzá, széppé, jóvá válni. – Képes rá egyedül? Az emberiség történelme, az egyének élete kudarcokról beszél. Egyedül nem képes vágyát megvalósítani. Ki segít neki? – Isten után kiált! A megszüntethetetlen vágy Istent követel. Téved az ember? Nem. Hiszen mint istenképmás hasonlítani akar Teremtőjéhez, aki Igaz, Jó és Szép, sőt ő maga az Igazság, a Jóság, a Szépség. – Ezért nem is marad az ember egyedül vágyával, mert őszinte vágya maga felé vonzza Teremtőjét, aki föléje hajol istenségének három személyével...

Az igaz kincse az igazság. A jó gazdagsága a jóság. A szép vagyona a szépség.

Mi az élet értelme? – nem kérdi, aki szép, jó és igaz.

Az igaz ember keresztúton jár. A jó ember naponta felveszi keresztjét. A szép ember könnyeivel a legszebb.

Mácz István -Lélekzetvételeim – Szívdobbanások **részlet**

A Magyar Irodalmi Hírlevelet szerkeszti: Fenyvesi Miklós

Email: miklos.fenyvesi@fibermail.hu

http://irodalmihirlevel.freewb.hu/magyar_irodalmi_hirlevel

Terjeszti a Kárpáti Harsona

http://www.karpatiharsona.info